

HASEDİ TERKETMENİN FAZİLETİ, HASTALIK BİR İKAZDIR

a. İbadetin En Üstünü Dosdoğru Yapmaktır

O hoca makbul!.. Kadınlar, sosyetikler hemen onun peşinden hangi toplantıya, nere-
de konuşmaya giderse oraya gidiyorlar. Gaze-
teler röportaj yapıyor, resimleri çıkıyor. Te-
levizyonlarda konuşuyor... O da artık kasılı-
yor, kuruluyor, tavırlar mavırlar...

“Şu şöyledir. Ulema hata etmiş, müçte-
hitler yanılmış. Dört mezhebin büyük alimle-
rinin hepsi yanlış yolda. Bu doğru...”

...

Hileleri terk edecek! Allah'ın emri [ney-
se] Allah ne dediyse dinleyecek!

Onun için, en iyi dindarlık kimlerde?

İhtiyarlarda, ihtiyar kadınlarda! O hacı
nineler, mübarekler; Allah... ne sofudurlar,
ne dindardırlar...

Öteki cingözlü, cin fikirli profesörler
ibadeti yaptırmamak için 40 tane bahane
bulur!

“Başını örtmeye lüzum yok, kalbin temiz olursa yeter...”

Ama o ihtiyar kadın örtülü. Bir de eline eldiven giyer, elini de korur.

“Yahu sen zaten kocakarısın. Seni pazarda satılığa çıkarsalar kaç para edersin? 40 yıl beklersin, kim gelir seni ister?! Yahu niye örtünüyorsun?..”

Ama Allah’tan korkuyor. Allah’tan korkuyor, örtünüyor.

Ötekisi?

Torunu açık, anneannesi örtülü; yan yana gidiyorlar. Tersine bu işler yahu!

Nasreddin Hoca gelseydi şaşırır kalırdı. “Bu ne biçim memleket! Köpekleri salıvermişler, taşları bağlamışlar.” demiş.

Nasreddin Hoca bir köye girmiş. Köpek saldırınca eğilmiş, bir taş alacak. Bakmış köklü bir taş, yerinden çıkmıyor:

“Fesübhanallah! Yahu ne biçim köy? Köpekleri salıvermişler, taşları bağlamışlar!” demiş.

Genç kız, 18 yaşında, selvi boylu, elma yanaklı, kiraz dudaklı, sırma saçlı, samur kaşlı, badem gözlü... Açılmış. Onun yanında anneannesi; kapanmış, eldivenleri de var, mantosu aşağıya kadar uzun. Zaten o açılrsa kimse ona bakmaz. Asıl kızın kapanması lazım. Kız açık! Tersine... Nasreddin Hoca'nın gittiği köy galiba!

“Köpekleri salıvermişler, taşları bağlamışlar!”

Örtünmesi gereken insanlar açılmış, açılrsa da mahzuru olmayacak insanlar sımsıkı örtünmüş!

Aklımızı başımıza toplayalım. Şeytan herkesi aldatıyor.

وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ تَرْكُ الْحَيْلِ، وَرَأْسُ مَالِ الْعَالِمِ تَرْكُ
الْكِبْرِ، وَثَمَنُ الْجَنَّةِ تَرْكُ الْحَسَدِ، وَالنَّدَامَةُ مِنْ
الذُّنُوبِ التَّوْبَةُ الصَّادِقَةُ

Ve efdalü'l-ibâdeti terkü'l-hıyeli ve re'sü mâli'l-âlimi terkü'l-kibri ve semenü'l-cenneti terkü'l-hasedi ve'n-nedâmetü mine'z-zünûbi't-tevbetü's-sâdıkatü.

Efdalü'l-ibâdeti terkü'l-hıyeli. “İbadetin en üstünü tarifsiz, kaçamaksız, çare aramadan; ‘Şu ibadeti yapmamak için ne bahane bulabilirim?..' diye kıvırttırma çalışmaları aramadan ibadeti dosdoğru yapmaktır.”

Çok güzel anlaşılıyor.

b. Alimin Sermayesi

Ve re'sü mâli'l-âlimi terkü'l-kibri. “Ve alimin sermayesi...”

Alimler kıymetli ama ona asıl ne lazım?

Tevâzu lazım!

Ve re'sü mâli'l-âlimi.

Alimin asıl sermayesi nedir?

Terkü'l-kibri. “Kibri terk etmesidir.”

Allah yâ Rabbi! Aman Allahım, sen bizi koru yâ Rabbi!..

Eski mübarek zatlardan birisi;

“Bizim bu zamanımızda alimin kibri sultanların kibrini geçmiştir. Azamet, saltanat bakımından, burnunun havada olması bakımından alim, sultanları geride bırakmıştır!” diyor.

Yanına yanaşılmaz, laf söylenmez, yan bakarsan yan çakar...

Neden?

Kibirli!

Halbuki Allah'ın seveceği alimin işi nedir?

Tevâzu! Terkü'l-kibirdir! Alimin sermayesi kibri terk etmesidir. Mütevâzı olacak, şöyle bir kenara oturuvorecek...

İmâm-ı Mâlik'e kaç tane soru sormuşlar; "Bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum..." demiş. Bilmediğini söyleyecek.

Hız. Ali de öyle: Kürsüye çıkmış, konuşurken soru sormuşlar; "Bilmiyorum." demiş. Soru sormuşlar; "Bilmiyorum." demiş.

Hakiki alim bilmediği zaman "Bilmiyorum." der. Ama cahil cesur olup da mütekebbir olan alim bozuntusu her şeyi bildiğini iddia eder, her şeye cevap vermeye kalkar.

Yahu dur! Bırak da biraz şu konuşsun...

Allah her çeşit âfetten hepimizi korusun.

Ve semenü'l-cenneti terkü'l-hasedi.

c. Cennetin Bedeli, Giriş Parası Nedir?

Cennetin bedeli, duhûliyesi, girişi, giriş parası nedir?

Cennete gireceksin, cennette bir arsa, bir köşk sahibi olacaksın. Bunun parasını nasıl sağlayabiliriz, cennetin bedeli nedir?

Terkü'l-hasedi. "Hasedi terk etmektir."

Haset ne demek?

"Kıskanmak, bir insanın elindeki nimeti kıskanıp o nimetin gitmesini istemek" demek.

İyi bir müslüman hasetçi olmayacak, kıskanmayacak! Birisinin elindeki nimeti kıskanmayacak. "Allah vermiş, daha çok versin." diyecek, o kadar. O nimetin elinden gitmesini istemeyecek.

d. İnsanın Günahlarına Pişman Olması

Ve'n-nedâmetü mine'z-zünûbi't-tevbetü's-sâdıkatü. "İnsanın günahlarına pişman olması, hakiki dosdoğru tevbe işte budur."

Günahlarına pişman oldu mu?

"Ah, cahillik zamanımda ben neler ettim! O işleri niye yaptım? Benim hâlim nice

olacak?!..” diye günahına pişmanlık, nedâmet duydu mu?

Duydu.

Günahlardan nedamet, pişmanlık duymak, insanın içinin yanması; hakiki tevbe budur. Yoksa lafla değildir.

Hatta Hz. Ali Efendimiz ne buyurmuş?

Camiye girmiş, bakmış ki orada birisi tesbihle *estağfirullah* çekiyor, *estağfirullah* diyor.

Estağfirullah: “Beni afv umağfired eyle Allahım! Affet beni Allahım!” demek. Tевbe.

Onun yanına yanaşmış, ikaz etmiş. Demiş ki;

“Ey falanca, böyle sadece sözle *estağfirullah*, ‘Affet beni Allahım, tevbe yâ Rabbi!’ demek yalancılardan tevbesidir. Öyle sadece dille olmaz.”

Tevbe eden ne olacak, tevbesi nereden belli olacak?

Hareketinden belli olacak; kötü yoldan dönecek. İçki içiyorsa meyhaneye gitmemeye

başlayacak. Kumar oynuyorsa kumarhaneye gitmemeye başlayacak... Hâli değişecek!

Bizim üniversitenin bir görevlisi vardı. Evvelden tanıdığımız bir adam. Biz üniversiteye gidiyoruz, geliyoruz, o da üniversitenin bahçesinin tanzimi ile meşgul bir kimse idi. Sonra dedi ki;

“Ben falanca zâta intisap ettim, tarikate girdim.”

Ondan sonra adam değişti. Adamın evveliyâtını biliyoruz, daha önceki hâlini biliyoruz. Konuşması değişti, düşüncesi değişti. Tavrı yumuşadı, yüzü güleçleştirdi, daha sabırlı, daha şükürlü bir [insan] oldu. Daha bir tatlı oldu, cana yakın oldu. Hanımı diyormuş ki;

“Yahu efendi! Sana bir şey oldu, sen bir değiştin!..”

Tabii değişti; tarikate girdi. Tarikate, tasavvuf yoluna girdi; nefsin kusurlarını biliyor. İyi insan olmaya yöneldi. Kötü huylarını atmaya çalışıyor, sabrediyor. Kendini tutuyor. Elbet değişecek.

Tevbe edenin hâli değişecek!

Kalbi değişmiyor. Eski hamam, eski tas; aynen doludizgin gidiyor. Dilinde *tevbe, es-tağfirullah...* Bu yalanc¸ıların tevbesidir. Lafla kalmayacak. İş davranışlarına intikal edecek. Adam, adam olacak! Böyle söylüyor. Çok şumüllü, kapsamlı, bize her şeyi anlatan bir hadîs-i şerîf.

Ne yapacağız?

Peygamberlerin hayatlarını okuyacağız. Salih insanların biyografilerini, terceme-i hallerini, hayatlarını, fikirlerini okuyacağız; ama iyi insanların yazdığı iyi kitaplardan okuyacağız, uyduruk kitaplardan değil! Bize şapı şeker diye yutturmasınlar. Zehiri ilaç diye yutturmasınlar. Hapı yutmamalım! Çünkü akşamdan yutarsan bu hapı, sabaha karşı Edirnekapı! Öyle olmasın, hayatından olmasın diye hapı yutmamak için dikkat edeceğiz. Ölümü düşüneceğiz. Kabri, âhireti düşüneceğiz.

e. Hastalıklar İkazdır

Hadîs-i şerîften bunları anladık. Bunların hepsinin faydası var, sevabı var. Günahımıza pişmanlık duyacağız, âhirete hazırlanacağız.

İşin aslı esası bu! Yoksa bir insan böyle yapmazsa bu dünya hayatı rüzgâr gibi geçiverir; hiç anlamadığı bir zamanda, hiç beklemediği bir sırada karşısına Azrail gelir:

“Ver bakalım emaneti!” der.

“Ne emaneti yahu, ben kimseden bir şey almadım!”

“Senin canın emanet; ver bakalım canını!”

“Acaba bunun bir yolu yöntemi yok mu? Biraz daha yaşasam da... Daha çocuğu evlendiremedim, borcumu ödeyemedim, tevbe edemedim, hacca gidemedim, namazlarımın kazasını yapamadım...”

“Geçmiş olsun!”

“Böyle apansız birden gelinir mi, hiç hazırlanamadım.”

“Ben sana önceden çok haberler gönderdim de sen almadın.”

Azrail’in haberleri nedir?

Hastalıklar!

Hastalık nedir?

Azrail'den bir ikaz mektubu, haberdir.

“Bak dikkat et. Hasta oluyorsun, bir gün bu hastalık iyi olacak ama bir gün bir hasta olduğun zaman iyi olmayacaksın. Alacağım o zaman canını, dikkat et!..” diye ikaz.

Hastalıklar nedir?

İkazdır.

Başkalarının ölümü nedir?

İkazdır.

Mezarlığı ziyaret, hastaneyi ziyaret nedir?

İnsana uyanması için vesiledir. Hastaneye bir gidiyorsun; Allah... adamda bir âfet, bir hastalık! Aklın başından gidiyor. Yüzüne bakamıyorsun, korkuyorsun! Elhamdülillah, sende o hastalık yok.

Hastaneye ziyarete gitmek lazım. Hasta ziyareti sevap. Kabirleri ziyaret etmek lazım; âhireti hatırlatır, sevap. Kabri düşünmek lazım. Mahşer yerini düşünmek lazım...

f. Mahşer Yerini Düşünmek Lazım

Salih insanlar ömrü nasıl geçirmiş? Bodrum'da, Marmaris'te mi geçirmişler? Salih insanlar vaktini nerede nasıl geçirmiş? Bunların akılları yok mu idi? Paraları yok mu idi? Bunların içinde zengin olanları yok mu idi?..

“Vardı hocam ama bunlar paralarını cami yapmaya verdiler.”

Türkiye'nin her tarafı cami, hayır hasenât, çeşme, yol, medrese, aşevi, hastane, öyle şeylerle dolu. Hâlâ da öyle... Allah rızası için veriyorlar.

Salih insanları okumak lazım. Belki bunlarda hatalar olabilir. En iyisi peygamberlerin hayatlarını okumak lazım.

Peygamberler bu hayatta en çok neye önem vermiş? En çok neye bastırmışlar, neyin karşısına çıkmışlar?

“Hocam, ben peygamberlerin hayatını okudum. Yahu biz çok yanlış yolda imişiz. Peygamberlerin hep üzerine gidip gidip de ‘yapmayın’ dediği şeyleri biz hep yapıyorduk...”

Tabii ya! Sen geç uyandın. Bütün insanlar yamuk gidiyorlar. Bir sel akıp gidiyor. Muson rüzgârları yağmur getirmiş; Bangladeş, Vietnam sular altında kalmış. Hindistan, Pakistan... Yüzlerce insan evsiz kalmış, şu kadar heyelan olmuş, şu kadar hayvan sulara kapılmış, şu kadar tahribat, zayiât, bu kadar telefât, bu kadar ölüm!.. Bir sel âfeti gibi insanlara bir dünya sevgisi, bir hırs gelmiş.

Mercedesler güzel; yalılar, köşkler, villalar güzel; televizyonlarda, radyolarda zenginleri görüyorlar; nasıl şâşâalı salonlarda karılarla dans ettiklerini, içkileri, yemekleri nasıl masaların başında yediklerini, çatallar sol elle, bıçaklar sağ elle, kibar kibar nasıl geviş getirdiklerini vesaire göre göre köydeki kız heves ediyor.

“Hadi, ben köyden kaçacağım, şehre gideceğim.”

“Kız, şehri ne yapacaksın?”

“Artist olacağım.”

“Artist olup ne olacak?”

“Uçağa bineceğim, kürk giyeceğim; herkes alkışlayacak, cebim para dolacak...”

Şimdi toplumun akışı böyle!

Uçakta yanıma kürklü bir kadın oturdu. Türkiye içinde Ankara-İstanbul şehir hatları. Ben camın kenarına geldim, “Etrafı seyrederek giderim.” diye seviniyorum. Sonra kürklü bir kız geldi, yanıma oturdu:

“Bana camın kenarını verir misiniz?” dedi.

Fesübhanallah! Hiç de canım istemiyor ama;

“Peki.” dedim.

Hadi, geldi oraya oturdu.

“Ne kadar güzel, havadan ne kadar güzel görünüyor...”

Hiç görmemiş. Köyden şehre gelmiş. Batakhaneye, kadın tüccarlarının eline düşmüş. Oradan para kazanınca ne konuşmasını biliyor, ne telaffuzunu düzeltmiş, ne örf âdet, nezaket, kâide biliyor! Aşağıya bakarken ağzının suyu akıyor, görgüsüzlüğü her şeyi ile görülüyor. İşte zavallı, kandırılmış bir kimse!

Halbuki köyde, namazında, niyazında, ibadetinde, taatinde, tarlasında, bağında çalışsa, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazansa ömür bitse ne olur, şehre gelip barda pavyonda ömrü geçse ne olur?!..

Şahsen ben köy hayatını da biliyorum, şehir hayatını da biliyorum. Cahillerin yaşam tarzını da biliyorum, sosyetenin yaşam tarzını da görüyoruz. İçine girmekten kaçıyoruz, kaçtık. Nefret ettik. Ankara'da bulunduğumuz hâlde bile her çağrıldığımız yerde uzak durduk, hepsine gitmedik vesaire... Ama biliyoruz. Bence Cenâb-ı Hak belki tatmin olduğumuzdan bize bu duyguyu verdi: Hiç değmez!

Köylünün sade yağı ile peyniri, sütü, ineği, kuzusu ile bağında tarlasında ibadet edip yaşayıp Cenâb-ı Hakk'a güzel kulluk edip mü'min olarak gözü yaşlı, bir Yunus Emre gibi köylü olarak ömrünü geçirmesi, şehre gelip de Beyoğlu'nda, Taksimler'de eğlence yerlerinde şâşâalı, ışıklı, danslı, valsli, Tarabya otellerinde, Çırağan otellerinde ömür geçirmesinden çok daha güzel! Aklı olan öğrenir, istemez!

Ama büyük akış o tarafa doğru sel gibi, sel felaketi gibi her şeyi önüne alıp götürüyor. Anlatamıyorsun da... Yakınlarına da anlatamıyorsun! Bir dünya sevgisi, bütün hataların başı olan dünya sevgisi, para sevgisi, mevki makam, lüks yaşam sevgisi herkesi kaplamış, sürükleyip götürüyor. İnsan Allah rızası için âhireti sevip de âhret için çalışan, sükûnetli bir hayat geçirecek, onların o göz boyayıcı hayatına "hayır!" diyebilecek bir terbiyeyi alamıyor.

Radyolar, televizyonlar...

Bizim televizyonda dört tane kanalizasyon var! Bakıyorum, haber çıkar mı, bir ona basıyorum bir ona basıyorum, iğreniyorum. Bizim hanıma diyorum ki;

“Hanım, biz bu dünyanın adamı, insanı değiliz. Bu dünya çok değişmiş. Ben onlara çok yabancıyım, onlar bana çok yabancı!”

Gördüklerimden hem korkuyorum hem de iğreniyorum. Öbür tarafta zaten İsveç kanalları var. Onların dillerini anlamıyoruz.

Allahu Teâlâ hazretleri her türlü günahtan, haramdan, yanlıştan, gafletten, cahillikten bizi korusun. Gözümüzden perdeyi kaldırıp

gerçekleri görmeyi, hakiki saadetin ne olduğunu, nerede olduğunu anlamayı nasip etsin. Kendisine güzel kulluk yapmayı nasip etsin. Huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak varmayı nasip etsin.

Günahlarımıza pişmanınız, perişanız, nâdimiz. Allah günahlarımızı affetsin.

Kul haklarına bulaştık, birbirimize ikrâmlarımız oldu. O kardeşimizin hakkı bizim üstümüze geçti, bizim hakkımız onun üstüne geçti; bulaşık, karışık bir şeyler oldu... Birbirimizle helalleşmeden kul hakkından kurtulamayız.

Allah kul haklarını da ödemeyi nasip etsin. Günahlarımızı da affetsin. Üzerimizdeki her türlü hatayı, kötü huyları da alsın.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
3 Recep 1421 / 02.10.2000

[Bütün DiĞER ÇEŞİTLİ KONUŞMALAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

